

Purvi Latvijā un dabas liegums “Melnā ezera purvs”

Dr. biol. Māra Pakalne

Latvijas Universitāte

E-pasts: mara.pakalne@lu.lv

Kas ir purvs?

- **Purvs** ir zemes virsas nogabals, kuram raksturīga **kūdras veidošanās**, pastāvīgs vai periodisks mitrums un specifiska augu un dzīvnieku valsts.
- Purvi Latvijā aizņem 4,9% valsts teritorijas

Kūdras atradnes

- Kūdras atradnes Latvijā aizņem 10,4% valsts teritorijas
- Teritorijas, kuras ir jau izmantotas kūdras ieguvei, nosusinātas lauksaimniecības, mežsaimniecības vai kūdras ieguves nolūkos netiek pieskaitītas pie purviem.

Purvu veidošanās

Aizaugot
ūdenstilpnēm

Pārpurvojosies
minerālgruntij

Purvu nozīme dabā

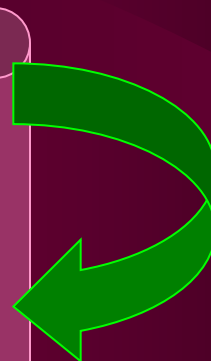
- Purvi ir ūdens uzkrājēji un nozīmīgs ūdens aprites posms dabā
- Atspoguļo ģeoloģisko pagātņi, kūdras slānī glabā informāciju par dabas attīstību vairāk kā 10 000 gadu laikā.

Purvu veidi

Zāļu purvi

Pārejas purvi

Augstie purvi

Zemie (zāļu) purvi

- Zemie purvi veidojas ieplakās, kur pieplūst gruntsūdens un minerālvielām bagāti upju un avotu ūdeņi.
- Sastopami augsto purvu malās, upju palienēs un ezeru krastos.
- Sastop arī zāļu purvus, kuros zemes virspusē izplūst avoti, kuri var būt bagāti ar dzelzi, kaļķi vai sēru.

Pārejas purvi

- Pārejas purvos ir mazāka gruntsūdens ietekme, bet palielinājusies ir nokrišņu loma. Tie ir kā starpstadija starp zemajiem un augstajiem purviem.
- Sastopami ezeru krastos un augsto purvu malās.
- Līdzīgi kā zemajos purvos, te sastop grīšļu sugas, bet sūnu stāvā dominē sfagni.
- Te aug purva šeihcērija, parastais baltmeldrs, polijlapu andromeda, Alpu mazmeldrs.

Augstie purvi

- Augstie purvi veidojas no zemajiem un pārejas purviem, kad kūdras slānis ir izveidojies tik biezs, ka vairs nav iespējama gruntsūdens pieplūde. Ūdeni un barības vielas tie saņem tikai ar atmosfēras nokrišņiem.
- Nereti te sastop arī nelielus purva ezeriņus. Uz ciņiem dominē sīkkrūmi - virši, vistenes, kā arī andromedas.
- Ieplakās sastop parasto baltmeldru, purva šeihcērijas, spilves, lācenes, virši, dzērvenes.

Purva akači

- Augstie purvi var būt kupolveida vai lēzena virsma.
- Tie var būt arī klaji vai apauguši ar sīkām priedītēm.
- No pārējiem purvu tipiem tie atšķiras ar ciņu un lāmu labirintiem
- Akači jeb lāmas ir plaisas purva kūdrā.

Apallapu rasene

Garā rasene

Kukaiņi purvos

Parastais
purvraibenis

Mazais viršu zilenītis

Spilgtā purvuspāre

Sfagni

Purva biotopi

Purva ciņi

Sfagnu paklāji

Garsmailes sfagns

Magelāna sfagns

Spilves

Sila virsis

Lāčsūnas jeb dzegužlini

Dzērvenes

Lācenes

Dūkstu grīslis

Parastais baltmeldrs

Purva šeihcērija

Polijlapu andromeda

Purva dzīvnieki

Bebrs

Eiropas Komisijas LIFE+ Programmas projekts

- Projekta nosaukums: “Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā”
 - Projekta ilgums: 2010.– 2013.
 - Projekta vietas: Rožu purvs, Aizkraukles purvs un meži, Aklais purvs, Melnā ezera purvs
 - Projekta sadarbības partneri: Latvijas dabas fonds
- Filmu studija ELM MEDIA
- Līdzfinansētāji: Latvijas vides aizsardzības fonds
 - SIA “Rīgas meži”

Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi projekta vietās

- Neskarti augstā purva biotopi
- Ietekmēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās
- Pārejas purvi un slīkšņas
- Purva ieplakas
- Brūnūdens ezeri
- Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi
- Purvainie, staignāju un veci jaukti platlapju meži

Neskarts augstais purvs (7110*)- ES prioritāri aizsargājams biotops

Garlapu rasene

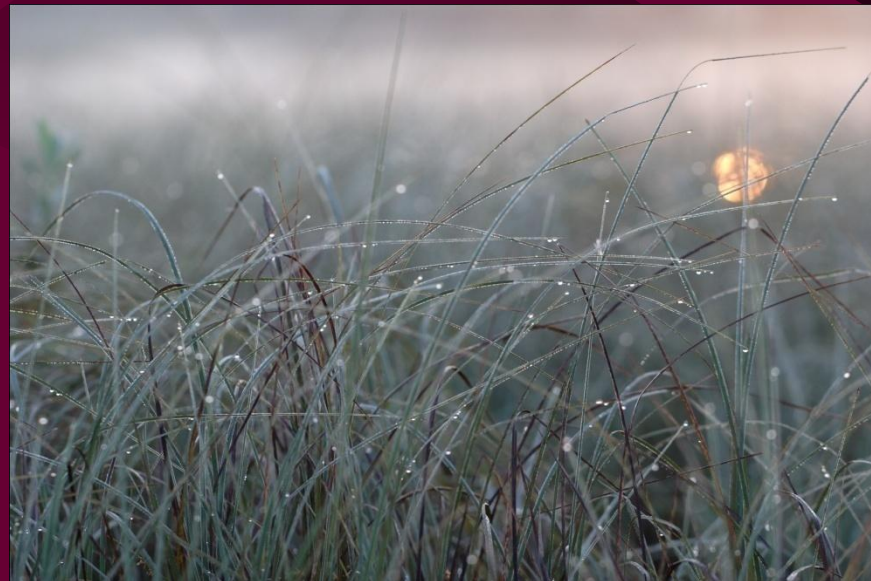
Augsto purvu nozīme Eiropā

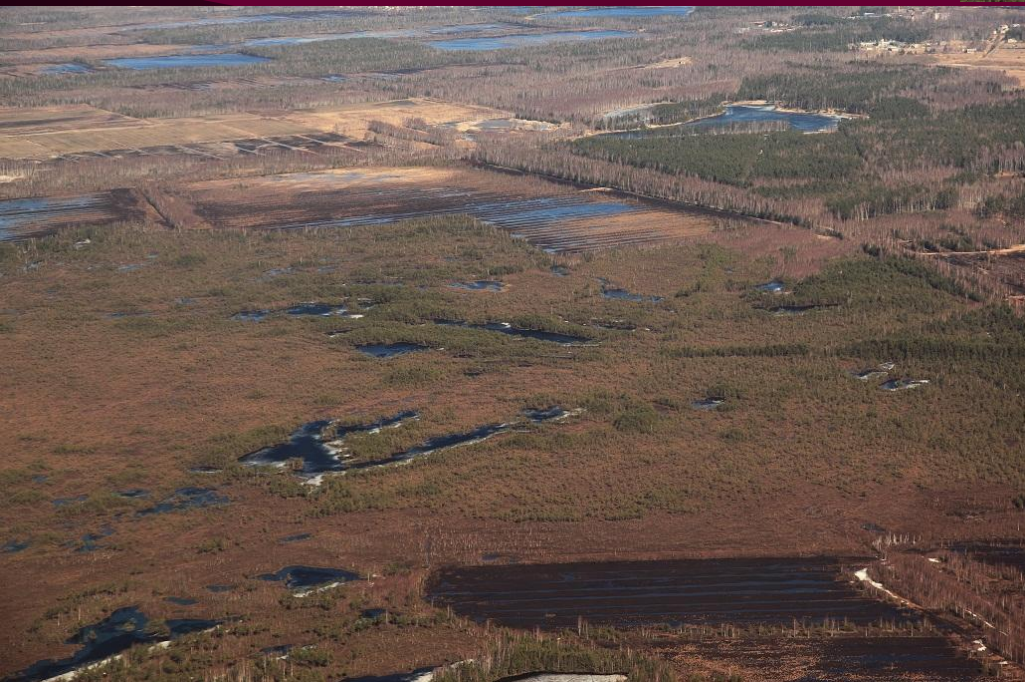
- Neskarti augstie purvi ir rets, apdraudēts un īpaši aizsargājams biotops Eiropas Savienībā
- Purvus ir ietekmējuši dažādi faktori, kuru rezultātā turpinās dabisko purva biotopu izzušana
- Līdz ar to daudzās Eiropas valstīs, arī Latvijā ir ievērojami samazinājusies augsto purvu platība.

Purvu zudumu kūdras ieguves dēļ

- Rietumeiropā purvu zudumi valstīs pat līdz 90 % no sākotnējās platības
- Vislielākie purvu zudumi kūdras ieguves dēļ ir Holandē, Somijā, Dānijā, Igaunijā.
- Holandē gandrīz 100% purvu ir iznīcināti.

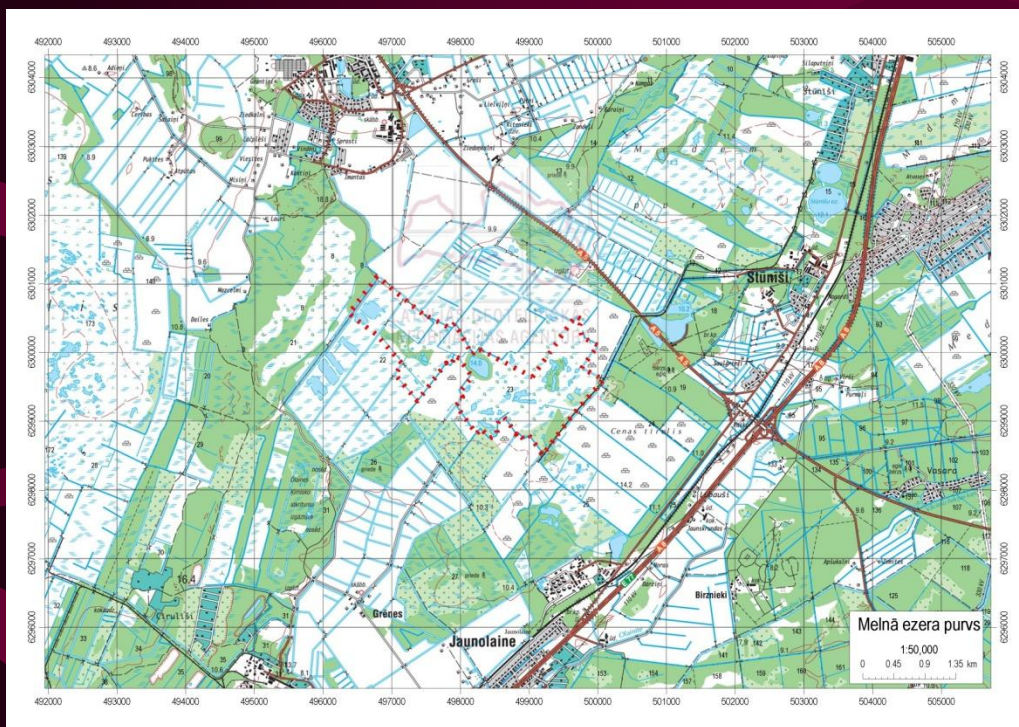

Melnā ezera purvs

Melnais ezers

Melnā ezera purva atrašanās vieta

Melnā ezera purvs

- Latvijā īpaši aizsargājama dabas teritorija (ĪADT) - dabas liegums, dibināts 2004. gadā

- Platība 317 ha

- *Natura 2000* vieta

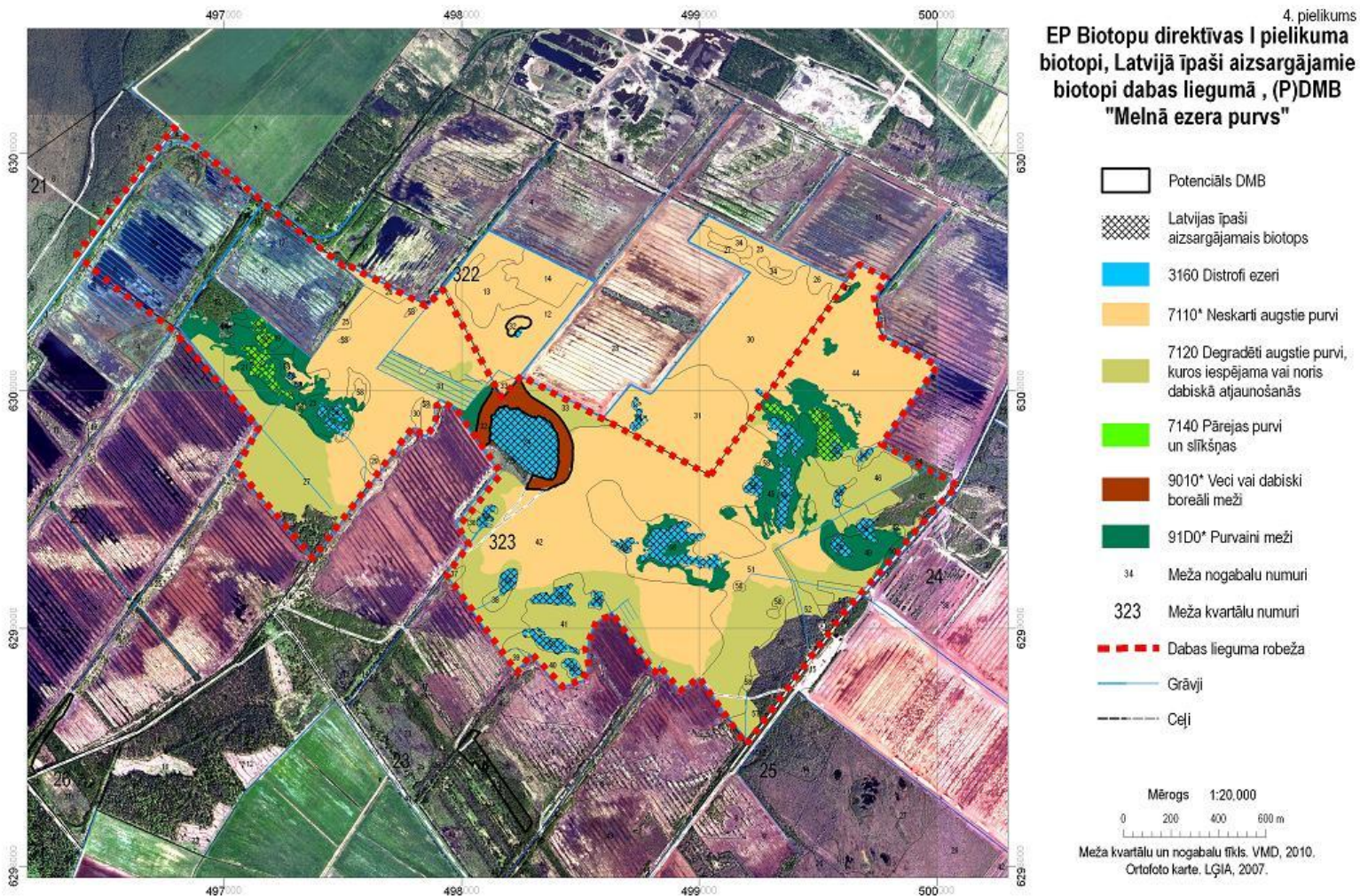
- Atrodas Olaines novadā
Olaines pagastā

Rīgas pašvaldības īpašums

SIA “Rīgas meži”, Olaines mežn.,
Baldones mežniecība

Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājamie biotopi

Neskarti augstie purvi

125 ha jeb 36 %

Purva lāmu ūdenslīmeņa
pazemināšana

Degradēti augstie purvi grāvju malās

Melnā ezera ūdenslīmeņa pazemināšana, izrokot grāvi

Kūdras lauki pie Melnā ezera purva

Purva augu – spilvju
un grīšļu ieviešanās
pēc kūdras ieguves
izbeigšanas

Zāļu purva veģetācija

Uzpūstais grīslis

Šaurlapu spilve

Purvaini priežu meži

Veci skujkoku meži

Ugunsgrēki degradētajā purva daļā, mežā pie ezera

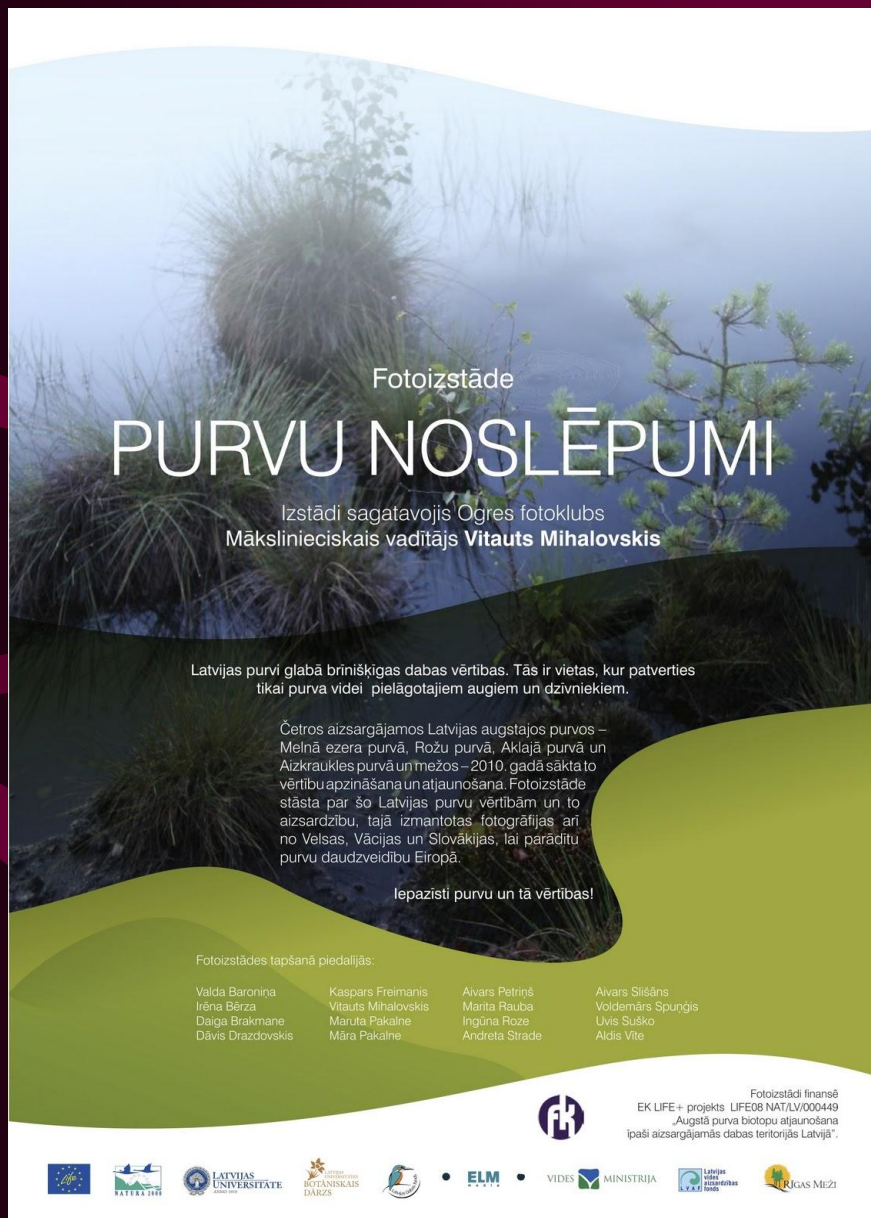
Apsaimniekošanas pasākumi Melnā ezera purvā

Vasenieku purvs

Purvu fotoizstāde

Fotoizstāde

PURVU NOSLĒPUMI

Izstādi sagatavojis Ogres fotoklubs
Mākslinieciskais vadītājs **Vitauts Mihalovskis**

Latvijas purvi glabā brīnišķīgas dabas vērtības. Tās ir vietas, kur patverties
tikai purva viedei pielāgotajiem augiem un dzīvniekiem.

Četras aizsargājamas Latvijas augstajos purvos –
Melnā ezera purvā, Rožu purvā, Aklajā purvā un
Aizkraukles purvā un mežos – 2010. gadā sāka to
vērtību apzināšana un atjaunošana. Fotoizstādē
stāsta par šo Latvijas purvu vērtībām un to
aizsardzību, tajā izmantotas fotogrāfijas arī
no Velsas, Vācijas un Slovākijas, lai parādītu
purvu daudzveidību Eiropā.

Iepazīsti purvu un tā vērtības!

Fotoizstādes tapšanā piedalījās:

Valda Baronina	Kaspars Freimanis	Aivars Petriņš	Aivars Silišāns
Irēna Bērza	Vitauts Mihalovskis	Marita Rauba	Voldemārs Spungis
Daiga Brakmane	Maruta Pakalne	Ingūna Roze	Uvis Suško
Dāvis Drazdovskis	Māra Pakalne	Andrēta Strade	Aldis Vīte

Fotoizstādi finansē
EK LIFE+ projekts LIFE08 NAT/LV/000449
„Augstā purva biotopu atjaunošana
īpaši aizsargājāmās dabas teritorijās Latvijā”.

Logos of sponsors: European Union, Latvian Nature, Latvian University, Botanical Garden, ELM, VIDES, MINISTRIJA, Latvian Nature, RĪGAS MEŽS.

Purva laipa Cenas tīrelī

Esiet uzmanīgi
purvā!

